

Manresa, capital de la sardana

La sardana és la dansa nacional de Catalunya i, com diu el poeta Joan Maragall, “*el símbol d’un poble que estima i avança, donant-se les mans*”. I Manresa, cor de Catalunya, té una relació amb la sardana que ve de lluny i ha estat intensa.

Per la Festa Major de 1904 es fa la primera ballada de sardanes a la ciutat. Manresa és pionera i referent en el món sardanístic i avui, la sardana continua ben viva a la ciutat, que aquest 2024 serà Capital de la Sardana. Per aquest motiu, l’Ajuntament li dedica el calendari que teniu a les mans, que recull actes significatius i moments històrics del món de la sardana.

Després de la primera ballada d’aquell 29 d’agost de 1904, destaca la fundació del Foment Sardanístic de la Comarca del Bages, el 1907, que compra instruments de cobla per orquestres locals i més endavant negocia amb la família Juanola–Reixach, nissaga musical procedent de Tortellà (Garrotxa) que vingui a viure a Manresa i formi la cobla La Principal de Bages.

A Manresa és on s’edita la primera revista sardanista de Catalunya (*La Sardana*, 1916-1919). També en l’àmbit de la difusió, destaca del programa de sardanes més antic de Catalunya: *Aires de Catalunya*, a les ones de Ràdio Manresa, que s’emet setmanalment des de 1955.

Són molt recordats també els concursos de sardanes de la Llum, amb una massiva assistència de colles (fins a 107!), que esdevé un referent al conjunt del país, així com la intensa activitat de colles sardanistes, que desemboca en l’organització d’un campionat comarcal a la Catalunya Centre. Al llarg del segle XX hi ha documentades fins a una cinquantena de colles a la ciutat!

El 1963, Manresa és proclamada Ciutat Pubilla de la Sardana, un esdeveniment de gran rellevància, en l’organització del qual col·laboren entitats culturals molt diverses, hi intervé l’Orfeó Català, les millors cobles del país i les tres manresanes (Principal de Bages, Farrés i Manresa). Aquell any s’inaugura el carrer de la Sardana, al barri de la Sagrada Família, i es construeix un monument a la Sardana, obra de Jaume Soldevila Ribera, a la plaça Cots.

Amb l’arribada de la democràcia, el 1977 es crea el Grup Sardanista Nova Crida, que inicia una programació estable de ballades, aplecs i concerts, que **durarà més de 40 anys**.

Anys més tard, el 2018, tres entitats, el Foment de la Sardana (Agrupació Cultural del Bages), el Casal Cultural Dansaires Manresans i el Grup sardanista Dintre el Bosc, es constitueixen com a col·lectiu, amb el nom de “.Manresa” per agafar el relleu en l’organització de les ballades de sardanes de la ciutat i, ben aviat, començar a treballar en la candidatura de Manresa com a capital de la sardana.

Entremig, s'ha de destacar també la popularització, els anys 80, amb el cicle Sardanes al Cor de Catalunya, del sistema de reducció de tirades en les ballades, ideat per Francesc Soler Mas, que es coneix popularment com "estil manresà". Actualment és el sistema que es balla a la major part del territori català. O esdeveniments com "La cobla dels 100 músics" interpretant davant l'Ajuntament una audició de sardanes sencera, el 1990.

Manresa acull també el primer simposi sobre la situació de la sardana, el 1988, que posa les bases del que avui és la Confederació Sardanista de Catalunya. I ja als anys 90, el músic manresà Santi Arisa, els Lakatans, la cobla-orquestra Montgrins i la colla Dintre el Bosc estrenen la Sardanova, una autèntica innovació en el món sardanístic.

Les sardanes també són molt presents a la Festa de Cultura Popular que té lloc al Parc de l'Agulla el 1994, embrió de la Fira Mediterrània. Quatre anys més tard, el 1998, es crea la Cobla Ciutat de Manresa. El 2007, amb motiu de la celebració del centenari del Foment de la Sardana, s'organitza la 1a trobada d'escoles de cobla Catalunya.

El novembre de 2021, el Ple de l'Ajuntament de Manresa aprova per unanimitat la proposta per tal que Manresa sigui Capital de la sardana l'any 2024. La comissió de la capitalitat formada per l'Associació ".Manresa" i un equip de persones apassionades per la cultura popular, ens oferirà actes que fusionaran diverses disciplines (bàsquet, poesia, dansa urbana, patinatge...) amb la sardana. També es promouran els valors d'igualtat, cohesió i identitat catalana, amb la integració d'altres cultures que conviuen a la nostra ciutat vingudes d'arreu del món.

Recentment, el novembre el 2023, el Ple de la Corporació també aprova per unanimitat donar suport a la candidatura de la sardana a la llista representativa del Patrimoni cultural immaterial de la Humanitat de la UNESCO.

La sardana és oberta, participativa i diversa com la nostra societat i els seus valors són universals. Perquè tornant al poeta Maragall, *"la sardana és la dansa més bella de totes les danses que es fan i es desfan!"*

Bon 2024 i bona capitalitat de la sardana!